

Изх. № 152/16.04.2020 г.

**ДО
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА,
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА И ДЕМОГРАФСКА
ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС**

**Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА,
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**КОПИЕ
Г-ЖА ВАСКА ШУШНЕВА,
СЕКРЕТАР НА НСТС**

Относно: Предложения на АИКБ за смекчаване на икономическите последици от мерките за ограничаване на разпространението на коронавирус - COVID-19 съгласно решение на НСТС от 13.04.2020 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО САЧЕВА,**

Законът за извънредното положение поради своята спешност не беше разглеждан в НСТС. Ето защо в продължение на дискусиата в НСТС от 13.04.2020 г. АИКБ представя на Вашето внимание предложения за смекчаване на икономическите последици от извънредното положение върху икономиката.

1. Промени в нормативни актове, приети без консултации в НСТС

1.1. Необходими изменения и допълнения в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. (ЗМДВИП), за да се промени така наречената мярка 60/40 на 60/0, което означава за периода от обявяване на извънредното положение до

неговата отмяна държавата да поеме 60 на сто от осигурителния доход на работник или служител (при съответните критерии), и това да е всичко, което неработещият работникът получава като компенсация. Друго плащане от страна на предприятието с преустановена дейност или непълно работно време да не се дължи.

1.1.1. В § 4., т. 2:

А. Заглавието да се измени, както следва: думата „преустановяване“ да се замени с думата „спиране“ и да придобие следната редакция: „Спиране на работата при обявено извънредно положение“.

Б. Текстът на алинея 120в да придобие следната редакция:

„Когато при обявено извънредно положение са въведени противоепидемични мерки, ограничаващи пряко или косвено упражняваната дейност, работодателят може със заповед да спре работата на предприятието, на част от него или на отделни работници или служители“.

Действащата редакция на алинея 2 урежда несъществуваща хипотеза, с която работата на предприятието или на част от него се преустановена със заповед на държавен орган. За работодателя се създава задължение да не допуска работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. Със Заповед РД-01-124 от 13.03.2020 г. на министъра на здравеопазването не се преустановява работата на предприятията, а се преустановяват посещенията в редица обекти. Предложената редакция на чл. 120в отразява действителната ситуация.

1.1.2. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 3, буква „а“:

Ал. 2 на чл. 138а да бъде изменена и допълнена, както следва:

"(2) В предприятието, в част от него или за отделни работници или служители работодателят може да установи за целия период на обявено извънредно положение или за част от този период непълно работно време за работниците и служителите, които работят на пълно работно време."

Предложената редакция позволява гъвкавост на работодателя при установяване на непълно работно време, съобразно реалната си необходимост.

1.1.3. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 4:

Алинея 1 на чл. 173а да бъде изменена и допълнена, както следва:

Думите „със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган“ да бъдат заличени, а думата „преустановена“ да бъде заменена с думата „спряна“ и текстът да придобие следната редакция:

„(1) Когато поради обявено извънредно положение е спряна работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж.“

1.1.4. В ПЗР ЗМДВИП §4., т. 5:

А. Заглавието да бъде изменено, както следва:

„Обезщетение при спиране на работата и при установено непълно работно време при обявено извънредно положение“

Б. Текстът на чл. 267а да бъде изменен, както следва:

„Чл. 267а. (1) За времето на спиране на работата в случаите по чл. 120в, както и при установяване на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда, работникът или служителът има право на парично обезщетение по реда на §6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. Периодът на спиране на работа се зачита за трудов стаж.

(2) При въвеждане на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда размерът на паричното обезщетение се определя пропорционално на неотработеното време.“

1.1.5. В ПЗР ЗМДВИП §5:

Добавя се нова т. 2 със следното съдържание:

В чл. 9 ал. 2 се добавя нова т. 6:

„т. 6. през което лицето е получавало парично обезщетение по чл. 267а КТ.“

Досегашната т. 2 става т. 3.

С предлаганото изменение се предвижда периодът на получаване на обезщетение по реда на чл. 267а да се зачита за осигурителен стаж, без да се дължи внасяне на осигурителни вноски.

1.1.6. В ПЗР ЗМДВИП § 6:

Текстът да придобие следната редакция:

§6. (1) По време на действието на този закон, но за срок не по-дълъг от три месеца, Националният осигурителен институт превежда парично обезщетение в размер на 60 на сто от размера на осигурителния доход за месец януари 2020 г. на лица, осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване от осигурители, отговарящи на критерии, определени с акт на Министерския съвет. Средствата се превеждат по банков път на съответните осигурени лица в срок до 5 работни дни въз основа на предоставена от Агенцията по заетостта писмена информация.

(2) Средствата, превеждани по реда на ал. 1, са за сметка на фонд "Безработица" на държавното обществено осигуряване.

(3) Осигурителите по ал. 1 подават до Агенция по заетостта информация за лицата, попадащи в режима по чл. 120в или 267а по ред и условия, определени в акт на Министерския съвет.

1.1.7. Да се създаде точка в ПЗР ЗМДВИП със следното съдържание:

„Дължимите обезщетения на осигурените лица, посочени в заявленията, подадени по реда на § 6. от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за

мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., преди влизане в сила на този закон, се изплащат по реда на този закон.“

С предложения текст се уреждат случаите на вече подадените заявления.

Мотиви: Отстраняване на същностни дефекти в Закона, транспонирани и в ПМС-55, които работят в посока, обратна на желаната – вместо да способстват за запазване на работните места чрез разумно компенсиране, тези норми правят запазването на заетостта невъзможно или неизгодно, разпореждайки работникът да получи брутно си трудово възнаграждение (т.е. цялото си възнаграждение) за времето, през което не полага труд. При това положение предприятието има много повече мотиви да освободи работника, за когото е забранено или не може да осигури работа, отколкото да заплаща на същия работник пълно възнаграждение срещу никакъв труд и при никакви приходи за предприятието. И тогава обезщетението за безработица в същия месечен размер се поема напълно от държавата, при това за по-дълъг период (до една година), държавата се лишава от приходи от осигуровки и данък, работникът губи работа и се създава предпоставка за включването му в сивия сектор в последствие, вместо той да бъде запазен в заетост с по-малък нетен разход от държавата.

Мярката 60/0 е доказала пригодността си в ЕС като добра европейска практика (Германия). Тя освобождава предприятията от задължението да доплащат до 100% от загубения доход и да внасят осигуровки върху неизработени доходи. Тази мярка подкрепя реално заетостта и доходите на хората в предприятията – както напълно, така и частично прекратили дейността си или преминали на непълно работно време.

Въвеждането на подобна мярка ще предостави реална подкрепа на предприятията, които не разполагат със значителни финансови резерви да запазят работните места и по този начин ще преодолеят основен порок на сега действащата мярка - така наречената 60 на 40. Тя, освен че е невярна като съотношение на подкрепата (реалното нетно съотношение в нетния доход на работника е 38 на 62), има за резултат това, че неработещите живеят по-добре от работещите си колеги защото:

- а) получават същата заплата;
- б) имат по-малко разходи;
- в) имат повече свободно време;
- г) изразходват по-малко енергия;
- д) изложени са на по-малко рискове.

Не намерихме друг такъв пример никъде по света.

Такова плащане се явява доход, който замества неизработения и следователно недължим трудов доход на работника или служителя, във времето през което той не полага труд. Поради това АИКБ предлага да се прилага именно моделът 60/0, който е значително по-справедлив и следователно - ще бъде по-добре възприет и широкоприложим и за работодателите, и за работниците, които работят. Това в крайна сметка ще доведе до по-ефективно използване на предвидените средства, респективно – до запазване на по-голям брой работни места. Трябва да се посочи, че предложеното, платимо от държавата плащане от 60% е силно занижено спрямо много страни в ЕС и

ОИСР – като Австрия (90%, 85%, 80%), Великобритания (80%), Швейцария (80%), Словения (80%), Дания (75%), Латвия (75%), Канада (75%), Кипър (70%) и т.н.

Държавата широко прокламира, че предоставя държавна помощ, но на практика плащанията са част от дължимите помощи за настъпването на риска „безработица“, които тя ще трябва да плати на същите работници, ако бъдат съкратени. Само че ще дължи тези помощи за безработица за срок до 12 месеца, а не за 3 месеца, какъвто е срокът на компенсация при извънредното положение, и няма да получи обратно близо 3/5 от сумата под формата на данък и осигуровки. Т.е. държавата иска да „икономиса“ на гърба на останалите да работят и плащат данъци в тези тежки условия работници.

На практика финансирането ще бъде насочено основно към предприятия, имащи значителни финансови резерви, а малките и средни предприятия, в които са заети 3/4 от работещите българи, нямащи финансови средства, за да доплатят до нетното възнаграждение на работника (че и осигуровки върху тях), на практика няма да могат да участват в мярката. 344 000 фирми имат спестявания до 1000 лв., а това са именно малките компании с до няколко служители. **Първите резултати потвърждават тезата – заявिलите желание да ползват мярката предприятия са под 1 (един) %, а вече регистрираните безработни са в пъти повече от тези, които разчитат на подкрепата, за да запазят работата си. Мярката ще бъде провал. И вместо да се търсят аргументи защо този провал е успех, по-добре да се коригира навреме по примера на другите държави от ЕС и ОИСР.**

Така вложеният за финансиране на мярката обществен ресурс няма да постигне целта си, а именно да бъдат запазени работните места, държавата ще понесе големи загуби веднага (обезщетения за безработни) и много по-големи загуби в средносрочен план (непроизведен БВП и несъбрани данъци).

Ето защо АИКБ предлага в рамките на същия ресурс, след преработване, схемата да стане 60/0.

1.2. Допълнение на Постановление № 162 на МС от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 - 2020 г.

Текстът на чл. 8а да приеме следната редакция:

„Чл. 8а С мотивирано решение ръководителят на управляващият орган може да прекрати открита процедура чрез подбор при обявено извънредно положение или когато е настъпило бедствие, съгласно Закона за защита при бедствия с цел осигуряване на финансиране съобразно необходимостта от мерки и за преодоляване на настъпилите последици, **с изключение на процедури, по които има вече сключени договори с бенефициенти търговски дружества, земеделски производители и организации с нестопанска цел**“.

Мотиви: Привеждане на текста в съответствие с действащото в момента законодателство, като се има предвид, че измененият текст на ПМС предвижда ръководителят на УО еднолично да може да прекратява процедури. Такова прекратяване не може да стане без предварително одобрение/съгласуване с Комитета

за наблюдение (КН) на съответната оперативна програма, защото прекратяването на процедура и нейното сваляне от Индикативната работна програма и от Оперативната програма въобще е по същество изменение на програмата, което подлежи на одобрение от КН (съгласно разписаните от закона правомощия на този орган). Следва да се има предвид също, че приетият Закон за извънредното положение не дава подобна възможност, като в чл. 21 се посочва единствено, че „До отмяната на извънредното положение управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове имат право да изменят едностранно договори за безвъзмездна финансова помощ съобразно необходимостта от мерки при криза“, но не и да прекратяват.

2. Мерки от общ характер

2.1. Прекратяване на задължението за заплащане на ТБО и данък сгради за затворени обекти и предприятия за периода, за който те са прекратили дейността си.

Мотиви: При прекратена дейност не се генерират отпадъци, респективно намаляват разходите за сметосъбиране, сметоизвозване и третиране. Поради това, както и поради невъзможността да генерират приходи в следствие на прекратената дейност, обекти и предприятия, намиращи се в подобно положение, следва да бъдат освободени от задължението за заплащане на ТБО. Мотив в тази посока е и спазването на принципа „замърсителят плаща“, въведен в българското законодателство чрез Закона за местните данъци и такси (Чл. 67., ал. 1 и 4). Аргумент в същата посока е и че таксата битови отпадъци трябва да е разходоориентирана, т.е. да е равна на разходите, които местната власт прави за извършване на дейността. Когато няма отпадъци, не трябва да има и извършена дейност, не трябва да има и направени разходи, не трябва да се дължи и такса.

По аналогия – те не ползват и услуги от общините, така че освобождаването от задължение следва да се разпростре и по отношение на редуцирането на дължимия данък сгради. Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което, ако не подпомогне, то със сигурност няма влоши финансовото състояние на предприятията, което само по себе си е реално облекчение.

2.2. Извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети включително, за т. нар. независими работещи.

Мотиви: Правителството вече обяви подпомагането на артисти в размер на три месечни минимални работни заплати и осигуровките върху тях. Считаме, че в същата степен са засегнати и всички самонаети лица и микропредприятия и предлагаме същата мярка да бъде разпростряна и към тях. Затова АИКБ предлага тази мярка като същинско подпомагане на много хора, които иначе са притиснати в значителна степен от липсата

на доходи поради ограничителните мерки. Подобни мерки са въведени в Гърция, Хърватия, Италия и други европейски страни. Подобна мярка представлява и изпълнение на конституционно задължение на държавата (чл. 48 и 51 от КРБ).

Тази мярка ще даде непосредствена, пряка, бърза и навременна помощ на голяма група хора, които ще могат да получат парична средства в момент, в който са лишени от възможността да извършват трудова или стопанска дейност. За микропредприятията (до 9 заети лица) тази помощ ще даде възможност да се включат в мярката за запазване на заетостта. Ще доведе и до намаляване на междуфирмената задлъжнялост, като в резултат на мултипликационния ефект тя може да намалее с няколко милиарда лева.

Не на последно място - голяма част от средствата, вложени в предложената мярка, ще се върнат в държавния и общинските бюджети чрез плащане на преки и косвени данъци. Стимулираното чрез мярката потребление отново ще мултиплицира полза за бюджета и икономиката като цяло. Подобна мярка се предлага и в САЩ, Канада, Япония и други страни от ОИСР.

Финансови измерения на мярката: (Методологията на изчисленията е дадена изцяло в Приложение № 1.)

Разчетите са дадени в три сценария – оптимистичен, умерен и песимистичен във връзка с прогнозата за броя предприятия, които ще останат да работят в деня на вдигане на извънредното положение (наричан за краткост Деня „Д“). Методологията на прогнозиране и пълните данни по трите прогнози са дадени в Приложение № 1.

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170 995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:
170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243 354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:
243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277 798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:
277 798 000 лева.

2.3. Експресно подпомагане (финансово или материално) за санитарно-хигиенни мероприятия и осигуряване на лични предпазни средства и дезинфектанти според броя на заетите на трудов договор преди обявяването на извънредното положение.

Мотиви: След като държавата въвежда задължения за ползване на определени консумативи и препарати, то следва да осигури с такива задължените лица, а не да прехвърля разхода за тяхна сметка. Това е задължение на държавата, произтичащо от чл. 52 от КРБ. Аргумент в същата посока е и ограниченото и дори липсващо предлагане в търговската мрежа на отделни артикули, както и нарасналите им цени.

2.4. Още отсега да започне разработване на програма за излизане от кризата, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение.

Мотиви: Отмяната на въведеното извънредно положение ще преустанови действието на мерките, въведени със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и допълващото го Постановление на Министерски съвет 55 от 30 март 2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение. В този момент може би ще е отминала или поне ще е отслабнала кризата с COVID-19, но икономическите последици и безпрецедентната икономическа криза ще бъдат в разгара си. Именно сега е моментът да започне разработване на програма за излизане от икономическата кризата, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение. Поне ориентировъчно да се планират необходимите финансови и други ресурси за осъществяване на програмата. Обезателно да се заделят финансови ресурси за нуждите на експресните статистически изследвания, които да дадат картина с по-висока точност за щетите, нанесени от кризата на предприятията към датата на вдигане на извънредното положение, за да може в спешен порядък да се актуализират мерките в програмата за излизане от кризата, както и техният мащаб.

3. Мерки в сферата на насърчаване на туризма

3.1. Облекчено издаване на визи на основните групи туристи – като например руски и турски, при пристигането им в България, на място.

Мотиви: Туризмът вероятно ще отчете най-тежкия и сериозен спад в дейността и приходите от всички икономически дейности, затова и мерките за подпомагането трябва да са сред най-значимите. Облекченият достъп на чужди туристи е такава мярка, но далеч недостатъчна, просто необходима. Ясно е, че дялът на туризма в БВП заедно

със съпътстващите го дейности няма да е както досега (~ 12 %), но трябва да се направи необходимото спадът да е поне контролируем. Това е мярка, която цели поне частичното спасяване на очертаващия се катастрофален летен туристически сезон. Също така трябва да отчетем, че благодарение на навременните ограничителни и други мерки, наложени от Националния оперативен щаб и от българското правителство, до момента България е слабо засегната от разпространението на COVID-19 в сравнение с държавите, явяващи се преки конкуренти в туризма – Турция и Гърция. Тази възможност за привличане на намаляващия брой туристи, които ще предприемат пътувания и почивки, трябва да бъде използвана и трябва да бъдат създадени условия за бързото им приемане и обслужване.

3.2. Разрешаване на дейността на малки семейни хотели и ресторанти при стриктно спазване на отстоянията и изискванията за безопасност.

Мотиви: Кризата с коронавируса няма да бъде окончателно преборена до момента на отмяна на извънредното положение в България. Много вероятно е до откриването на лечение или ваксина за COVID-19 да има предпазливост и въздържание от потребление на туристически услуги. Въпреки това трябва да бъде намерен начин за нормализиране на трудовия и социалния живот на хората, така че те, освен да могат да се върнат на работните си места, да полагат труд и да получават доходи, да имат възможност да почиват и да възстановяват работната си сила, като ползват услугите на ресторанти и хотели, естествено при стриктно спазване на санитарно-хигиенните изисквания и условията за дистанциране. Освен предложенията по предходната точка, тази мярка отчита обстоятелството, че туристическият бизнес и свързаните с него съпътстващи дейности е единствен източник на приходи на десетки хиляди семейства.

3.3. След нормализирането на ситуацията да се проведе масирана маркетингова кампания за представяне на страната като туристическа дестинация. Да се потърсят и въведат механизми за насърчаване на българите да пътуват вътре в страната.

Мотиви: Мотивите към предложения 2.1 и 2.2 се отнасят и за това предложение.

3.4. Да се осигурят средства за дължимите наеми за неработещи обекти (там, където наемодател са държавата и общините, те да се откажат от наема за срока на извънредното положение).

Мотиви: Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което ще облекчи допълнително финансовото състояние на фирмите, преустановили дейност. Столична община вече предлага въвеждането на подобна мярка.

3.5. Допълване на възможност за предоставяне на „ВАУЧЕРИ ЗА ЗДРАВНА ПРЕВЕНЦИЯ“ от страна на работодателите към служители чрез

промяна на Наредба № 7 от 2003 г. на Министерство на финансите за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна. (Стойност – 720 лв.) за един човек (на постоянен трудов договор) за една календарна година. Срок за използване на ваучера по предназначение – 7 дни (минимум срок на престой в хотел). Дестинация: България - във всички сертифицирани по Наредба 04-14 от 9 октомври 2019 г. на Министерство на туризма и Министерство на здравеопазването центрове – медикъл/СПА, СПА , уелнес и таласо.

Мотиви: Преки ползи за ИКОНОМИКАТА на държавата от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Ще допринесат за развитието на вътрешния туризъм и преоткриването на България като любима дестинация за почивка;
- Ще имат значително финансово въздействие върху консолидирания държавен бюджет както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Най-съществено въздействие се очаква върху разширяване на капацитета за настаняване чрез инвестиции в сферата на туризма. А възстановяването на една такава инвестиция се прогнозира за срок от две години – годината на издаване на календарен ваучер и непосредствено следващата;
- Ще окажат значително влияние в развитието на туризма по региони, както и развитието на местната икономика;
- Ще създадат нови работни места в сектор туризъм;
- Ще увеличат наличните средства за инвестиции и разработване на нови услуги в сектор туризъм;
- Ще допринесат за значителен ръст в различни икономически сектори – производство на храни, търговия с храни, транспорт и др.;
- Ще насърчат работодателите да наемат служители на трудови договори, за да се възползват от данъчните предимства, предоставящи ваучерите за здравна превенция (здравна почивка);
- Ще насърчат инвеститорите в сектор туризъм да декларират приходите си, чрез включването им в мрежовата принадлежност на системата за ваучери, съответно да декларират сумите за използваните при тях ваучери за здравна превенция (здравна почивка), съответно да заплащат данъци върху тях.

Пряк ефект върху ЗДРАВЕТО на работещото население от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Повишаване работоспособността на служителите;
- Ежегодното провеждане на комплексно климато- и балнеолечение при някои хронични заболявания на вътрешните органи води до разреждане на обостряннията им и съответно до намаляване на хоспитализациите на пациентите;
- Подобряване здравния статус на населението – оттам увеличаване продължителността на живота.

4. Мерки за осигуряване на безпрепятственото движение на стоки и товари

4.1. Въвеждане на електронни товарителници.

Мотиви: България е ратифицирала Допълнителния протокол към Конвенция CMR относно електронната товарителница (влязъл в сила на 05.06.2011 г.), с което на практика са поставени основите за нейното приложение на територията на страната. Използването на електронната пред хартиената товарителница води до пестене на време, по-добра отчетност, по-добър контрол от страна на държавните органи, има екологичен ефект и води до подобрене в междуфирмената задлъжнялост и би имало и ефект по отношение ограничаването на хартиения документооборот, разглеждан като потенциален преносител на вируса COVID-19 между всички участници в подготовката, изпълнението, приключването и контролирането на дадена транспортна операция.

4.2. За времето на кризата с COVID-19 логистичните бази да се разглеждат като обекти от критичната инфраструктура на страната, по смисъла на дефиницията, съдържаща се в §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия.

Мотиви: Логистичните бази са от важно значение за поддържането на обществени функции като икономическото и социалното благосъстояние, осигурявани чрез дейността на тези бази, чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. По смисъла на §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия "критична инфраструктура" е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. Видно е, че нормалното функциониране на логистичните бази е ключово за снабдяването със стоки, което е жизненоважно за осъществяване на веригата на доставки с всички произтичащи последици от евентуалното ѝ прекъсване. Подобно решение може да се разглежда като логично продължение на обособените на ниво ЕС и в нашата страна „зелени коридори“ за придвижване на стоки.

5. Мерки за подкрепа на допълващите образователни дейности

Преразглеждане на Приложението към чл. 2, ал. 1, т. 2 на ПМС 55 от 30.03.2020 г. с цел включване на частните фирми в сектора на други/помощни дейности в образованието (код 85.4, 85.5 и 85.6), в частност - центрове за

професионално обучение; детски центрове; занимални; школи; спортни, културни и артистични дейности с деца и младежи и др.

Мотиви: В настоящото постановление гореизброените са изключени от достъп за кандидатстване по мярката 60/40, тъй като попадат в сектор Образование, макар и да са спрени със заповед на Министъра на здравеопазването от 13.03.2020 г., т. 4., която постановява преустановяване на “всякакви групови форми на дейност и работа с деца и ученици, извън системата на предучилищното и училищното образование, които се организират и провеждат от физически и юридически лица, независимо от правно-организационната им форма”.

Настоящата формулировка поставя всички доставчици на допълващи образователни услуги, които не получават държавна субсидия, в неравнопоставено положение и е предпоставка за съкращаване на много работни места и фалиране на малкия бизнес.

6. Мерки за подкрепа на фиска

6.1. Замразяване на заплатите в публичния сектор на равнището на 2019 г.

6.2. Редуциране на публични разходи, свързани с покупки на вносни стоки, които не са свързани с COVID - 19.

Приложения: Съгласно текста.

С УВАЖЕНИЕ,

**ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ
СЪВЕТ НА АСОЦИАЦИЯ НА
ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В
БЪЛГАРИЯ**

Приложение 1.

Прогнози за размера на щетите, които биха били нанесени на общинските бюджети за цялата страна в случай на опростяване на данък недвижими имоти и на такса „Битови отпадъци” на предприятията, които изпитват затруднения, поради кризата от пандемията на COVID-19

Данни за средната събираемост на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка в Р. България за 2015, 2016, 2017, 2018, и 2019 г. в %

Година	Данък недвижими имоти – средно равнище на събираемост	Данък превозни средства – средно равнище на събираемост	Осреднено равнище на събираемост по чл. 130а, ал. 1, т. 6, от ЗПФ
Средно за РБ - 2019	74,78 %	70,93 %	72,85 %
Средно за РБ – 2018	72,05 %	70,77 %	71,4 %
Средно за РБ - 2017	72,26 %	69,14 %	70,70 %
Средно за РБ - 2016	73,43 %	69,58 %	71,51 %
Средно за РБ - 2015	68,32 %	63,40 %	65,86 %

Източник: Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2019 година, спрямо края на 2018 година за финансовото състояние на общините и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание на член 130е, ал. 4 във връзка с член 130 ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ), стр. 5, <https://www.minfin.bg/bg/810>

При средно равнище на събираемост към края на 2019 година от 72,85 % за страната, общо 117 общини (44,2 % от всички) отчитат по-ниски параметри, като тези с най-ниска осреднена събираемост са:

- Кайнарджа – 48,6 %
- Цар Калоян – 51,0 %
- Макреш – 52,6 %
- Ружинци – 53,2 %
- Бойчиновци – 53,8 %

С цел подпомагане на общинските администрации и увеличаване на събираемостта на местни данъци и такси от страна на Министерството на финансите (МФ) се реализират редица услуги, предоставяни безвъзмездно на общините¹.

¹ Ежедневно предоставяне на данни от регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерство на вътрешните работи, на основание чл. 54 ал. 1 и ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ);

Уеб услуга за проверка на ползвани данъчни облекчения за основно жилище от данъчен субект чрез валидация в предоставените от общините данни по чл. 5а от ЗМДТ;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ между информационната система за електронно регистриране на извършените периодични прегледи на пътни превозни средства, поддържана от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и системата за обмен на информация (СОИ), поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Услугата предоставя възможност за автоматизирана проверка за платен данък върху превозното средство, което е условие за редовност при извършване на периодични прегледи за техническа изправност;

Автоматизиран обмен на данни по чл. 50, ал. 2 от ЗМДТ между информационната система на нотариусите и системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на Министерството на вътрешните работи. С услугата се дава възможност за автоматизирана проверка от нотариуса на платения данък върху превозното средство – предмет на сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права върху превозното средство;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 61с от ЗМДТ между Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) и системите за администриране на местни данъци и такси в общините чрез посредничеството на Системата за обмен на информация, поддържана от МФ, относно броя на предоставените нощувки от местата за настаняване в конкретна община;

Електронно подаване в портала на Националната агенция за приходите на декларациите за данък върху превозните средства по чл. 54, ал. 4 от ЗМДТ.

Данни за събираемостта на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка за 2019 г. в %

Община	Събираемост на данъка върху недвижимите имоти в %	Събираемост на данъка върху превозните средства в %	Осреднено равнище на събираемост на двата данъка за 2019 г. в %
Благоевград	81,80 %	65,59 %	73,70 %
Бургас	82,07 %	76,09 %	79,08 %
Варна	82,96 %	74,28 %	78,62 %
Велико Търново	84,43 %	78,39 %	81,41 %
Видин	61,86 %	53,61 %	57,74 %
Враца	71,56 %	66,60 %	69,08 %
Габрово	84,08 %	79,51 %	81,80 %
Добрич	77,11 %	64,91 %	71,01 %
Кърджали	81,81 %	72,86 %	77,33 %
Кюстендил	73,43 %	60,18 %	66,81 %
Ловеч	66,65 %	72,50 %	69,57 %
Монтана	75,46 %	65,23 %	70,35 %
Пазарджик	79,56 %	72,78 %	76,17 %
Перник	75,61 %	72,01 %	73,81 %
Плевен	77,63 %	69,73 %	73,68 %
Пловдив	78,76 %	71,42 %	75,09 %
Разград	78,21 %	64,33 %	71,27 %
Русе	80,83 %	58,91 %	69,87 %
Силистра	83,50 %	51,53 %	67,52 %
Сливен	78,76 %	71,81 %	75,28 %
Смолян	76,82 %	75,47 %	76,14 %
София - Столична	72,88 %	76,30 %	74,59 %
Стара Загора	81,66 %	77,85 %	79,75 %
Търговище	81,99 %	69,92 %	75,95 %
Хасково	80,85 %	72,71 %	76,78 %
Шумен	77,97 %	72,10 %	75,03 %
Ямбол	79,47 %	71,93 %	75,70 %
Средно за РБ	74,78 %	70,93 %	72,85 %

Източник: Финансови данни за общини по член 130г, ал.2, от ЗПФ, към края на 2018 и към края на 2019 година, както и данни във връзка с член 130в, ал. 1 от ЗПФ, <https://www.minfin.bg/bg/810>

От таблицата се виждат две неща.

Едното е, че има определена несъбираемост на данъка върху недвижимите имоти.

Средната събираемост за страната по данни на Министерството на финансите е 74,78 %, тоест средната НЕсъбираемост за Република България е 25,22 %.

За София НЕсъбираемостта е $100 - 72,88 = 27,12$ %. За Пловдив е $100 - 78,76 = 21,24$ %. И така нататък.

По-горе са представени таблични данни за областните градове, които са и най-индустриализирани и би трябвало да се предполага, че ако се освободят закъсалите предприятия в тях от данък върху недвижимия имот за даден период, то в тези общини ще се очакват най-големи загуби за общинските бюджети.

От табличните данни се вижда, че в областните градове събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира между максималната събираемост от 84,43 % (за Велико Търново) до минималната събираемост от 61,86 % (за Видин).

Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху недвижимите имоти в областните центрове варира между 15,57 % и 38,14 %.

Първото заключение е, че когато общините претендират, че бюджетите им ще бъдат оцетени, те НЕ могат да претендират за тези НЕсъбираемости от данъка върху недвижимите имоти – средно за страната 25,22 %, а за областните, индустриализирани градове – в интервала от 15,57 % до 38,14 %.

Трябва да се подчертае, че тази несъбираемост е устойчива през годините и общините не бележат особени успехи в постигане на по-голяма събираемост.

Събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира в интервала 68,32 % и 74,78 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 31,68 % и 25,22 %.

Събираемостта на данъка върху превозните средства варира между 63,40 % и 70,93 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 36,6 % и 29,07 %.

Осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка варира между 65,86 % и 72,85 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 34,14 % и 27,15 %.

Също така, трябва да се подчертае, че данните биха били още по-негативни, ако не беше относително по-успешната 2019 година.

Второто нещо, което се констатира е, че когато става дума за местни данъци, общините имат голяма несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства. Събираемостта на тези местни данъци за 2019 година, средно за Република България е 70,93 %. Тоест тази събираемост е по-ниска от събираемостта на данъка върху недвижимите имоти. Странното е, че това е така, въпреки МАСИРАНАТА подкрепа, получавана от държавата. (По въпроса – вижте бележката под черта малко по-горе).

Средната НЕсъбираемост на данъка върху моторните превозни средства за 2019 година у нас възлиза на $100 - 70,93 = 29,07$ %.

За областните центрове – индустриализираните градове, събираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира в интервала от 51,53 % (за Сливен) до 79,51 (за Габрово). **Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира между 48,47 % и 20,49 %.**

Тази на места драстична несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства всъщност е един резерв на общинските бюджети. В условията на криза, при положение, че има отлагане на плащането и на други данъци, общинските администрации биха могли да положат усилия да постигнат по-висока събираемост на тези данъци, още повече, че както вече стана дума, тук те имат тоталната подкрепа на държавата (най-вече в лицето на МВР, както и на Нотариалната камара).

За съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение.

Но изрично трябва да се има пред вид, че ако закъсалите предприятия бъдат временно освободени от данък върху недвижимите имоти, загубите на общинските бюджети няма да бъдат в размер на целия „данък сгради“.

Те дори няма да бъдат в целия размер на данъка, който се събира от „индустрия – производство – логистика“, защото колкото и песимистични да са нашите прогнози за броя на предприятията, които ще работят към деня „Д“ (деня на вдигането на извънредното положение), все пак няма да сме свидетели на пълно затваряне на икономиката.

Тук трябва да се подчертае, че ако мерките на правителството за защита на работните места бяха по-ефективни (не 23/77, а 60/0), тогава повече предприятия щяха да продължат работа и частичното опрощаване на данъка върху недвижимите имоти щеше да се иска за по-малък сграден фонд.

Дял на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи в Р. България за периода 2008 – 2018 г.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дял на общинските приходи в БВП	0,07	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,2	0,19	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,13	0,16	0,16	0,19
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,33	0,37	0,37	0,34	0,31	0,28	0,34	0,56	0,25	0,27	0,3

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

[http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Сравнение на дела на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи между Р. България и средното за ЕС за 2018 г.

	РБ - 2018	ЕС - 2018
Дял на общинските приходи в БВП	0,06	0,12
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,19	0,24
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,15
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,3	0,12

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

[http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Според последните сравними данни на Евростат, приходите на местните власти в България възлизат на едва 6,0 % от БВП през 2018 г., което два пъти по-ниска стойност от средната за ЕС – 12,0% (За 2017 година, средната за ЕС е била 15,4%.)

Българските общини продължават да се намират в много силна зависимост от трансферите от централната власт, които формират близо 2/3 от всички техни приходи.

Наличните канали за осигуряване на собствени средства (основно от имуществени данъци) представляват твърде ограничено фискално пространство. Налага се да се съгласим с мнението на редица изследователи на местните данъци в България, че „с много малко изключения (големи градове, курортни общини и общини с големи концесии), общинските бюджети по никакъв начин не отразяват случващото се в местната икономика”².

От друга страна обаче, местните данъци, в частност – данъкът върху недвижимите имоти са реална тежест за предприятията. Дадено НЕработещо предприятие е затруднено с извършването на всякакви възможни плащания, така че прекратяването на задължението му за заплащане на Данъка върху недвижимите имоти („данък сгради”), както и на такса „Битови отпадъци” (ТБО), за периода за който предприятието е прекратило дейността си ще бъде реална помощ за него. Едновременно с това, спирането на тези приходи за общината НЯМА да е от фатален характер за общинския бюджет.

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, групирани по области, за периода 2015 – 2018 г. в лева.

Област	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Благоевград	8 652 750	8 447 617	6 728 153	6 608 148	6 216 942	6 013 667
Бургас	37 834 186	36 020 403	31 148 706	26 379 843	24 978 164	26 261 183
Варна	38 757 606	38 341 331	37 055 972	33 267 687	31 347 716	31 560 328
Вел. Търново	8 607 849	8 728 833	8 138 849	7 684 418	7 280 488	7 096 391
Видин	1 381 389	1 436 476	1 355 400	1 298 139	1 286 602	1 241 218
Враца	4 474 886	4 359 530	3 449 779	2 970 827	2 833 404	2 828 082
Габрово	3 301 619	3 210 297	3 128 472	2 355 906	2 291 081	2 288 642
Добрич	5 614 955	5 252 326	4 760 485	4 513 413	4 821 377	4 640 519
Кърджали	2 202 323	3 070 797	2 571 129	2 504 169	2 209 662	2 191 051
Кюстендил	2 101 708	1 984 049	1 924 330	1 888 898	1 836 627	1 807 467
Ловеч	3 326 613	3 470 922	3 544 762	3 243 803	2 901 774	2 987 794
Монтана	2 349 176	2 261 605	2 150 687	2 081 722	2 194 266	2 077 394
Пазарджик	5 013 744	5 028 136	4 811 062	4 418 188	4 284 886	4 143 044
Перник	4 101 306	4 097 646	3 989 199	4 257 473	4 064 812	3 555 128
Плевен	9 898 829	9 639 697	9 750 223	9 141 475	8 971 661	7 277 435
Пловдив	29 659 356	28 133 609	27 660 233	24 054 528	24 818 818	22 397 508
Разград	2 128 534	2 074 318	2 050 811	2 028 204	1 994 052	1 998 158
Русе	8 060 586	8 009 977	5 564 435	5 106 758	5 050 714	4 843 918
Силистра	1 537 802	1 402 520	1 343 465	1 298 886	1 289 654	1 352 215
Сливен	7 384 306	7 954 888	7 623 804	4 591 773	4 542 833	3 962 930
Смолян	3 062 588	3 110 129	2 772 529	2 460 716	2 395 398	2 256 392
София – Стол.	106 291 739	102 078 881	101 480 250	95 349 175	90 140 151	87 297 085
София - област	8 458 711	8 178 898	7 049 595	6 861 358	6 512 204	6 426 361
Стара Загора	10 209 178	10 298 834	9 929 745	9 852 007	10 506 310	9 653 659
Търговище	2 138 560	2 073 348	2 006 949	2 103 886	1 880 769	1 683 047
Хасково	6 587 162	6 405 134	6 519 503	5 788 944	5 816 356	5 710 235

² Алексиев, Явор, Местните данъци продължават да се увеличават, 20. 07. 2018 г., ИПИ, Преглед на стопанската политика, <https://ime.bg/bg/articles/mestnite-danyci-prodyljavat-da-se-uveliavat/> , Според автора, niskият дял на собствените приходи на общините създава дори безпокойства, че съществува реална НЕвъзможност за осъществяване на местни политики, дори при наличие на обществен и политически консенсус на местно ниво, което би могло дори да обезсмисли демократичния изборен процес на някои места.

Шумен	4 298 307	4 456 577	4 459 600	3 645 557	3 549 603	3 534 779
Ямбол	3 329 433	3 254 800	2 923 566	2 665 823	2 664 050	2 340 676
Общо за РБ	330 765 201	322 781 578	305 891 693	278 421 724	268 680 374	259 426 306

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. в лева.

Група	Граница брой жители	Приходи в лева за цяла година	Осреднено в лева за три месеца	Осреднено в лева за четири месеца	Осреднено в лева за пет месеца
1. група	до 5 хил.ж.	3 382 509	845627	1127503	1409379
2. група	5-10 хил.ж.	17 287 880	4321970	5762626	7203283
3. група	10-20 хил.ж.	25 811 632	6452908	8603877	10754846
4. група	20-30 хил.ж.	27 333 158	6833290	9111053	11388815
5. група	30-50 хил.ж.	19 551 928	4887982	6517309	8146637
6. група	50-75 хил. ж.	12 607 243	3151811	4202414	5253018
7. група	75-100 хил.ж.	20 691 528	5172882	6897176	8621470
8. група	100 – 160 хил.ж.	29 955 456	7488864	9985152	12481440
9. група	160 – 500 хил.ж.	67 852 128	16963032	22617376	28271720
10. група	София	106 291 739	26572935	35430580	44288225
Всичко:	-	330 765 201	82691300	110255067	137818834

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Посочените в горната таблица осреднени данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. за три, четири и пет месеца, на практика представляват горната граница на загубата на общинските бюджети, в зависимост от продължителността на извънредното положение.

Това е свръхпесимистичната прогноза за загубите на общинските бюджети, ако държавата реши да се откаже от пълния размер на данъка върху недвижимите имоти за срока на извънредното положение (три, четири или пет месеца).

Тук обаче трябва да се отбележи, че според направеното предложение за освобождаване на закъсалите предприятия от данък върху недвижимите имоти (и от такса „Битови отпадъци“) не се предвижда изобщо жилищният фонд да се освобождава от „данък сгради“. Това означава, че от прогнозата трябва да се изключат изцяло данъците, които се плащат за жилищата.

Освен това трябва да се отчете факта, че няма как всички предприятия да бъдат затворени, за да се възползват от неплащане на данък сгради (и такса „Битови отпадъци“) за периода на извънредното положение.

АИКБ има своя прогноза за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение. Тя е изложена в долните две таблици.

В първата таблица са дадени достоверни статистически данни за структурата на предприятията по сектори, в зависимост от броя на заетите в тях лица.

Във втората таблица е дадена прогнозата, колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение.

Брой предприятия по сектори и по групи според броя на заетите в тях лица за 2018 г.

Сектори по КИД-2008	Общо	0-9	10-19	20-49	50-249	250+
Добивна промишленост	338	218	43	34	31	12
Преработваща промишленост	31486	24006	2850	2666	1679	285
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	1565	60	29	26	18
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	533	70	81	65	38
Строителство	20539	17349	1620	1018	517	35
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	134261	4502	2367	818	80
Транспорт, складиране и пощи	23321	21212	1153	633	272	51
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	24156	1742	935	328	21
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	13081	548	427	220	45
Операции с недвижими имоти	23316	22774	354	Конф.	Конф.	5
Професионални дейности и научни изследвания	46091	44793	815	343	123	17
Административни и спомагателни дейности	11749	10490	507	423	258	71
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	3396	25	Конф.	Конф.	няма

Източник: Числата от изходните данни в таблицата са цитирани по данните на НСИ за 2018 година – последната, за която има готова разбивка на броя на предприятията по сектори и групи в зависимост от броя на заетите в едно предприятие:

<https://www.nsi.bg/bg/content/7697/%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0>

Прогноза колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	Общо	Умерена %	Брой	Песимист %	Брой
Добивна промишленост	338	25 %	85	16 %	53
Преработваща промишленост	31486	33 %	10495	15 %	4723
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	38 %	645	17 %	290
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	49 %	387	34 %	270
Строителство	20539	17 %	3490	8 %	1643
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	15 %	21300	9 %	12780

Транспорт, складиране и пощи	23321	55 %	12826	40 %	9328
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	0 %	0	0 %	0
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	24 %	3437	8 %	1146
Операции с недвижими имоти	23316	18 %	4197	9 %	2098
Професионални дейности и научни изследвания	46091	46 %	21200	21 %	9679
Административни и спомагателни дейности	11749	25 %	2937	11 %	1292
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	30 %	1029	10 %	343
	346288	23,69 %	82028	12,60 %	43645

От дадените в горната таблица „умерен” и „песимистичен” сценарий може да се приеме, че ВЪЗМОЖО НАЙ-ОБЩО казано, броят на предприятията, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение (**който условно наричаме Деня „Д”**), при по-скептично отношение към нещата е някъде между 12% и 24%. Към тях прибавяме и „оптимистичния” сценарий, който е изчислен по-просто:

Общият брой предприятия, минус спрените със заповед на изпълнителната власт, разделен на две:

$(346288 - 27182) : 2 = 159553$ все още работещи предприятия. Излиза, че според оптимистичния сценарий 46 % от предприятията ще останат на крака в края на извънредното положение.

Така че, имаме три сценария с три стойности:

„Оптимистичен” – 46% работещи предприятия в Деня „Д”; **Загубени са 54%.**

„Умерен” – 23,69% работещи предприятия в Деня „Д”; **Загубени са 76,31%.**

„Песимистичен” – 12,60% работещи предприятия; **Загубени са 87,4%.**

Ще направим оценка на предполагаемите загуби на данък върху недвижимите имоти за тези три сценария на оцеляване на фирмите в страната, както и за трите хипотези за продължителност на извънредното положение – три, четири и пет месеца.

Отчитане на загубите на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение, на база на пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834
„Оптимистичен” – 54%	44653302	59537736	74422170
„Умерен” – 76,31%	63101731	84135642	105169552
„Песимистичен” – 87,4%	72272196	96362929	120453661

На база на прогнозата за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение и на приетите три хипотези за продължителността на извънредното положение получихме деветте числа от горната таблица, които представляват отчитане на загубите от опростен „данък сгради” за цялата страна, без да се отчита съотношението между данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти.

По-долу вече отчитаме и въпросното съотношение, като сме разгледали три хипотези: че съотношението на данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти е:

- 1 към 10;
- 1,5 към десет;
- 2 към десет.

По-горе беше подчертано, че, за съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение. Получаването на точни данни би могло да бъде обект на много сериозно изследване, за което сега нямаме нито ресурси, нито технически средства, нито най-вече време.

Затова разглеждаме формулираните по-горе три възможни очаквания за размера на пропорцията.

Оценка на предполагаемите загуби от данък върху недвижимите имоти на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между данъка, дължим за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834
„Оптимистичен” – 54%	44653302	59537736	74422170
1 към 10	4465330	5953774	7442217
1,5 към 10	6697995	8930661	11163326
2 към 10	8930660	11907548	14884434
„Умерен” – 76,31%	63101731	84135642	105169552
1 към 10	6310173	8413564	10516955
1,5 към 10	9465260	12620346	15775433
2 към 10	12620346	16827128	21033910
„Песимистичен” – 87,4%	72272196	96362929	120453661
1 към 10	7227220	9636293	12045366
1,5 към 10	10840830	14454440	18068049
2 към 10	14454440	19272586	24090732

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на 24090732 лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение размерът на загубите спада драстично на 19272586 лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на данък недвижими имоти за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение е ИЗПЪЛНИМА мисия.

Аналогичен подход може да бъде приложен и при изчисляването на щетите, които биха понесли общинските бюджети в страната като цяло, ако на предприятията със затруднения бъде опростена такса „битови отпадъци“ за срока на протичането на извънредното положение.

Работим със същите сценарии за оцеляване на фирмите, със същите хипотези за продължителността на срока на извънредното положение и със същите пропорции между промишлените и жилищните сгради, от които се събират битовите отпадъци. (Тук се извиняваме за абсолютно неуместното използване на термина „битови отпадъци“ за промишлените, производствените и логистичните предприятия, но така е по закон).

Оценка на предполагаемите загуби от такса „Битови отпадъци“ на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между таксата, дължима за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на таксата върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от такса „Битови отпадъци“ в лева за три месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци“ в лева за четири месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци“ в лева за пет месеца
Осреднени приходи от такса „Битови отпадъци“ за предполагаемата продължителност на извънредното положение	147703200	196937600	246172001
„Оптимистичен“ – 54%	79759728	106346304	132932880
1 към 10	7975973	10634630	13293288
1,5 към 10	11963959	15951946	19939932
2 към 10	15951946	21269260	26586576
„Умерен“ – 76,31%	112712312	150283084	187853854
1 към 10	11271231	15028308	18785385
1,5 към 10	16906847	22542462	28178078
2 към 10	22542462	30056616	37570770
„Песимистичен“ – 87,4%	129092596	172123464	215154329
1 към 10	12909260	17212346	21515433
1,5 към 10	19363890	25818519	32273149
2 към 10	25818520	34424692	43030866

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на **43030866** лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение, размерът на загубите спада драстично на **34424692** лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на такса „Битови отпадъци“ за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение също е ИЗПЪЛНИМА мисия.

**Финансови разчети за мярката „Извънредна еднократна безвъзмездна
помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети
включително, за т. нар. независими работещи».**

**Брой на микро-предприятията по сектори и по групи – УМЕРЕНА прогноза за
броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното
положение**

Сектори по КИД-2008	0-9	Умерена %	Работещи	Неработещи
Добивна промишленост	218	25 %	54	164
Преработваща промишленост	24006	33 %	7922	16084
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1565	38 %	144	1421
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	49 %	261	272
Строителство	17349	17 %	2949	14400
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	15 %	20139	114122
Транспорт, складиране и пощи	21212	55 %	11667	9545
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	24 %	3139	9942
Операции с недвижими имоти	22774	18 %	4099	18675
Професионални дейности и научни изследвания	44793	46 %	20465	24328
Административни и спомагателни дейности	10490	25 %	2623	7867
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	30 %	1018	2378
	317834			243354

Брой на микро-предприятията по сектори и по групи – ПЕСИМИСТИЧНА прогноза за броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	0-9	Песимист %	Работещи	Неработещи
Добивна промишленост	218	16 %	35	183
Преработваща промишленост	24006	15 %	3601	20405
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1565	17 %	266	1299
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	34 %	181	352
Строителство	17349	8 %	1388	15961
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	9 %	12083	122178
Транспорт, складиране и пощи	21212	40 %	8485	12727
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	8 %	1046	12035
Операции с недвижими имоти	22774	9 %	2050	20724
Професионални дейности и научни изследвания	44793	21 %	9407	35386
Административни и спомагателни дейности	10490	11 %	1154	9336
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	10 %	340	3056
	317834		73036	277798

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:
170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

277 798 000 лева